

Kan Batman vara rosa?

Om man är pojke eller flicka spelar inte så stor roll för om man får vara med eller ej. Det är viktigare vad man har för frisyra, kläder och olika markörer för kön. Det visar en avhandling vid Göteborgs universitet som undersökt hur kön skapas i förskolans vardag. Studien visar även att stereotypa uppfattningar om kön tillåts styra verksamhetsplaneringen i förskolan.

Anette Hellman har undersökt hur kön skapas bland yngre barn på förskolan, med utgångspunkten att kön skapas genom sociala processer. Studien visar på hur olika könsnormer och markörer för kön efterhand blir en del av en kroppslig könsidentitet. Hon har vidare undersökt vilka handlingar som är möjliga för pojkar och flickor i relation till normer om pojkighet.

Avhandlingen visar att av barns många handlingar kategoriseras vissa som typiskt flickiga eller typiskt pojkiga, och anses vara mer riktiga än andra. När barnen intar positioner som "typisk flicka" eller "typisk pojke" blir de begripliga och synliga som könade subjekt.

- Föreställningarna om naturliga könsskillnader bärs ofta oavsiktligt in i förskolevardagens rutinemässiga och vanliga situationer. Inte minst i stressade situationer, som vid måltider och vid samlingar, förstärks ofta stereotyperna av vad pojkighet och flickighet är, säger Anette Hellman. Därmed inte sagt att positionen "typisk pojke" är önskvärd eller får hög status i förskolan. I en förskolevardag med stora barngrupper och nyliberala idéer om självreglering, eget ansvar, frihet och flexibilitet är istället det önskvärda och kompetenta barnet på förskolan empatiskt, demokratiskt och självreglerande.

Anette Hellman visar hur de pojkar som bryter mot normen för vad en "typisk pojke" förväntas vara - aggressivt, dominant och med brist på självkontroll - görs osynliga i förskolan. Det gäller exempelvis de pojkar som inte har konflikter, som har både flickor och pojkar som vänner och som kan leka med saker och i rum som anses flickiga. Det gäller även de tysta och tillbakadragna pojkarna. Flickor som intar positionen "bråkiga" blir i sin tur inte heller uppmärksammade eller förstådda på det sätt som gäller för de pojkar som tar den positionen.

Studien visar att de "typiska pojkarna" ständigt finns närvarande i pedagogernas verksamhetsplanering, deras gruppindelning och i pedagogernas samtal med barnen och med varandra. Det handlar om att "lugna ner" genom att dela upp barngruppen, genom att införa massage på vilostunderna och att undvika vissa aktiviteter som rytmik och bild & form.

- Förskolan har ett uttalat uppdrag att motverka stereotypa könsmonster. Barn prövar, upprepar och ifrågasätter de normer som återkommande presenteras för dem. Men det betyder inte att det är de normer som skiljer könen åt som är de mest meningsfulla för barnen, säger Anette Hellman.

Länk till avhandlingen (fulltext): <http://gupea.ub.gu.se/handle/2077/22776>)

Anette Hellman lägger fram avhandlingen *Kan Batman vara rosa? Förhandlingar om pojkighet och normalitet på en förskola* vid institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande den 17 september, kl 13.15.

Plats: Margaretha Huitfeldts auditorium, Pedagoggen hus C, Läroverksgatan 5, Göteborg
För mer information, kontakta Anette Hellman: 031-7862173, 0700-70 88 54,
anette.hellman@ped.gu.se